

FORMELSAMLING NYCKELTAL

1. Nyckeltal som mäter betalningsförmåga och risk:

✓ Kassalikviditet

Formel:

$\frac{\text{Omsättningstillgångar} - \text{Varulager}}{\text{Kortfristiga skulder}}$

Användning:

Kassalikviditeten visar om företaget kan betala sina kortfristiga skulder med de mest likvida tillgångarna. Normalt referensvärde är 100%. Värden under denna nivå indikerar betalningsproblem för kortfristiga skulder.

✓ Soliditet

Formel:

$\frac{\text{Justerat eget kapital}}{\text{Totala tillgångar}}$

Användning:

Justerat eget kapital utgörs av företagets egna kapital tillsammans med den andel av de obeskattade reserverna som motsvarar eget kapital. För att beräkna detta lägger man till 79,4% av de obeskattade reserverna (efter avdrag för den latent skatteskulden, baserad på den nuvarande bolagsskatten på 20,6%). Detta justerade mått ger en mer rättvisande bild av företagets finansiella stabilitet och långsiktiga betalningsförmåga.

Soliditet visar hur stor andel av företagets tillgångar som är finansierade med eget kapital. En hög soliditet indikerar finansiell stabilitet och lägre risk för konkurs. Ett företag med en soliditet på 40% finansierar 40% av sina tillgångar med eget kapital och 60% med skulder.

✓ Räntetäckningsgrad

Formel:

$\frac{\text{Rörelseresultat} + \text{Finansiella intäkter}}{\text{Räntekostnader}}$
--

Användning:

Mäter företagets förmåga att täcka sina räntekostnader. En hög räntetäckningsgrad visar att företaget har god betalningsförmåga för sina skulder.

Låg soliditet kräver en hög räntetäckningsgrad och låg betalningsförmåga för räntor kräver hög soliditet (låg belåning).

Nyckeltalets gränsvärde är 1,0 vilket innebär att överskottet precis räcker till att betala räntekostnaden.

En lämplig kombination kan vara 40% soliditet och en räntebetalningsförmåga på 3,0.

✓ Skuldsättningsgrad (S/E)

Definition:	$\frac{\text{Avsättningar} + \text{skulder} + \text{uppskjuten skatteskuld}}{\text{Justerat eget kapital}}$
--------------------	---

Formel:	$\frac{\text{Justerade skulder}}{\text{Justerat eget kapital}}$
----------------	---

Användning:

Med justerade skulder avses befintliga kort- och långfristiga skulder, ökade med latent skatteskuld från obeskattade reserver. Med justerat eget kapital avses det befintliga egna kapitalet, ökat med den andel av obeskattade reserver som är eget kapital. Nyckeltalet är ett mått på företagets finansiella styrka och har sitt främsta användningsområde vid beräkning av den effekt som olika grader av skuldsättning kan ha på det egna kapitalets avkastning. Sambandet beskrivs närmare i anslutning till *hävstångsformeln*.

Nyckeltalet är ett alternativt sätt att bedöma soliditeten. En hög skuldsättningsgrad motsvarar definitionsmässigt en låg soliditet.

En låg skuldsättningsgrad gör ett företag finansiellt starkt. Samtidigt innebär en hög skuldsättningsgrad att den procentuella avkastningen på eget kapital ökar så snart tillgångarnas avkastning överstiger skuldräntan. Det här är ett resultat av hävstångseffekten.

Ett "bra" värde för skuldsättningsgraden är oftast mellan 1,0 och 2,0 i många branscher. Ett lågt värde indikerar stabilitet, medan ett högt värde kan signalera risk. Det är dock viktigt att alltid jämföra skuldsättningsgraden med genomsnittet i branschen och företagets förmåga att hantera sina skulder.

2. Nyckeltal som mäter lönsamhet i relation till omsättningen:

✓ Bruttomarginal

Formel:	$\frac{\text{Bruttoresultat}}{\text{Nettoomsättning}}$
----------------	--

Användning:

Visar hur stor del av omsättningen som återstår efter det att direkta kostnader (som material och produktion) dragits av.

Ett viktigt nyckeltal för handels- och tillverkningsföretag.

Ett värde på 25% eller högre anses ofta som bra för ett handelsföretag, men detta måste vägas mot omsättningshastigheten (hur snabbt varorna säljs) och rörelsekostnaderna.

Ett värde på 50% eller högre är ofta önskvärt för tillverkningsföretag, men lönsamheten beror också på hur effektivt företaget hanterar sina övriga kostnader, såsom personal och distribution.

Bruttomarginalen varierar kraftigt mellan olika branscher. Ett lågprisföretag och ett lyxmarke kan inte mätas med samma måttstock.

Ett företag kan ha en hög bruttomarginal men ändå vara olönsamt om andra kostnader (exempelvis personal, marknadsföring eller logistik) åter upp vinsten.

Handelsföretag med låga marginaler kan fortfarande vara lönsamma om omsättningen är hög.

✓ Rörelsemarginal

Formel:

Rörelseresultat
Nettoomsättning

Användning:

Visar hur mycket av omsättningen som blir kvar efter att alla rörelsekostnader dragits av. Ett bra mått på den operativa effekten.

Rörelsemarginalen visar det procentuella överskott som varje omsättningskrona ger efter avdrag för rörelsens kostnader inklusive avskrivningar. Det är detta överskott som sedan ska täcka räntekostnader och skatt samt ge en acceptabel vinst.

✓ Vinstmarginal

Formel:

Rörelseresultat + Ränteintäkter
Nettoomsättning

Användning:

Vinstmarginalen visar hur stor del av omsättningen som blir kvar som vinst efter det att kostnader dragits av. Den används ofta för att jämföra företag inom samma bransch.

Detta nyckeltal inkluderar alla aktiviteter i företaget utom finansiering.

Jämförelse mot andra företag kan ske för att analysera eventuella skillnader i prissättning och kostnadsstruktur.

En negativ trend bör analyseras noga eftersom det indikerar lönsamhetsproblem i verksamheten.

✓ Nettomarginal

Formel:

Nettoresultat (resultat efter finansiella poster)
Nettoomsättning

Användning:

Visar hur stor del av omsättningen som blir kvar som vinst efter alla kostnader, inklusive skatt och räntekostnader, dragits av.

Måttet visar hur effektivt man utnyttjat omsättningen för att skapa överskott, och tar även viss hänsyn till finansieringen av kapitalet eftersom räntekostnaden har dragits av. Enda skillnaden mot vinstmarginalen är räntekostnaden, så differenser mellan dessa båda nyckeltal beror på kapitalbindning och finansiering.

3. Nyckeltal som mäter lönsamhet i relation till kapitalet:

✓ Räntabilitet på totalt kapital (Rt)

Formel:

Rörelseresultat + Finansiella intäkter
Balansomslutning

Användning:

Rt visar hur effektivt företaget använder sina totala tillgångar för att generera avkastning. Det används av investerare och företagsledare för att mäta lönsamhet oberoende av finansiering. Ju högre Rt, desto bättre utnyttjas tillgångarna.

Ett Rt på 15% innebär att företaget genererar 15 kronor för varje 100 kronor som investeras i tillgångar.

✓ Räntabilitet på eget kapital (Re)

Formel:

Nettoresultat (resultat efter finansiella poster)
Justerat eget kapital

Användning:

Nyckeltalet mäter ägarnas avkastning på det egna kapitalet, dvs hur lönsamt det är att låta det upparbetade egna kapitalet stanna kvar i företaget. I kapitalet inräknas den del av obeskattade reserver (79,4%) som är eget kapital.

✓ Räntabilitet på sysselsatt kapital (Rs/Rsyss)

Formel:

Rörelseresultat + Finansiella intäkter
Sysselsatt kapital

Användning:

Rs mäter hur effektivt företaget genererar avkastning på kapitalet som används i verksamheten (eget kapital + räntebärande skulder). Det används för att bedöma företagets lönsamhet ur ett verksamhetsperspektiv.

Det är vanligt att använda sysselsatt kapital (SYSS) och/eller operativt kapital som ett komplement eller alternativ till totala tillgångar (balansomslutning) när man mäter räntabilitet och kapitalstruktur (skuldsättningsgrad).

Vid mätning av sysselsatt och operativt kapital delas företagets totala tillgångar upp i operativa tillgångar och finansiella tillgångar medan dess skulder delas upp i räntefria och räntebärande skulder.

✓ Räntabilitet på operativt kapital (RoC/ROK)

Formel:

Rörelseresultat (EBIT)
Operativt kapital

Användning:

Detta nyckeltal visar lönsamheten på kapitalet som används direkt i verksamheten (tillgångar minus likvida medel och skulder). Det är särskilt användbart för att mäta effektiviteten i verksamhetsrelaterade investeringar.

Operativt kapital är det kapital som behövs för att driva den dagliga verksamheten i ett företag. Det inkluderar företagets tillgångar som används i rörelsen och de skulder som är direkt kopplade till verksamheten, men exkluderar finansiella poster som inte är kopplade till den operativa verksamheten.

Operativt kapital kan beräknas som: Operativa tillgångar - Operativa skulder.

- *Operativa tillgångar*: Varulager, kundfordringar, anläggningstillgångar som används i produktionen (maskiner, byggnader etc.)

- *Operativa skulder*: Leverantörsskulder, förskott från kunder, övriga kortfristiga rörelseskulder (exempelvis skatteskulder och upplupna kostnader).

EBIT står för Earnings Before Interest and Taxes, vilket på svenska kan översättas till Rörelseresultat före räntor och skatt.

4. Nyckeltal som mäter effektiviteten i kapitalutnyttjandet:

✓ Omsättningshastighet på totalt kapital

Formel:

Omsättning
Totalt kapital

Användning:

Nyckeltalet jämför hur stort total kapitalbindning som har krävts för att uppnå omsättningen. Här ingår både den långsiktiga kapitalbindningen i maskiner och det mer påverkbara rörelsekapitalet.

Det visar hur många gånger företagets totala kapital omsätts under en viss period, vanligtvis ett år.

Vad som anses vara en "bra" nivå på omsättningshastigheten varierar beroende på bransch och typ av verksamhet, eftersom kapitalintensiteten skiljer sig åt. Här är några generella riktlinjer:

- *Kapitalintensiva branscher* (t.ex. fastigheter, tillverkning): Omsättningshastigheten är ofta låg, eftersom dessa företag har stora tillgångar i form av maskiner, byggnader eller lager. Normalt intervall: 0,3-1,0 gånger per år.

- *Tjänsteföretag*: T.ex. konsulter eller IT-bolag, har ofta hög omsättningshastighet, eftersom de inte binder mycket kapital i tillgångar. Normalt intervall: 1,5-4,0 gånger per år.

- *Handelsföretag*: Särskilt inom detaljhandel och grossistverksamhet, kan ha en medelhög till hög omsättningshastighet, beroende på lageromsättningen och affärsmodellen. Normalt intervall: 1,0-3,0 gånger per år.

Vad påverkar en bra nivå?

- Kapitalintensiva företag kommer naturligt att ha en lägre omsättningshastighet än företag med mindre tillgångsbas.

- En hög omsättningshastighet är inte alltid bättre. Om marginalerna är små (som i handelsföretag) kan en hög omsättning krävas för att företaget ska vara lönsamt.

- Nystartade företag eller företag i kraftig tillväxt kan ha lägre omsättningshastighet på grund av investeringar i tillgångar som ännu inte fullt ut bidrar till intäkterna.

✓ Varulagrets omsättningshastighet

Formel:

Kostnad för sålda varor
Genomsnittligt varulager

Användning:

Detta nyckeltal mäter hur snabbt företaget säljer och ersätter sitt varulager. Det är särskilt viktigt för handels- och produktionsföretag för att säkerställa effektiv lagerhantering.

✓ Varulager i % av omsättningen

Formel:

Varulager
Nettoomsättning

Användning:

Detta nyckeltal visar hur stor andel av omsättningen som binds i varulager. Höga värden jämfört med branschen visar på för hög kapitalbindning med följande för högt finansieringsbehov. Om trenden är ökande värden bör analys av lagerstruktur och sortiment göras, eftersom felinköp och inkurans kommer påverka bruttomarginal och lönsamhet negativt.

✓ Kundfordringar i % av omsättningen

Formel:

Kundfordringar
Nettoomsättning

Användning:

Detta nyckeltal visar hur stor andel av omsättningen som binds i kundfordringar. Höga värden jämfört med branschen visar på för långa kredittider. En kredittid på 30 dagar motsvarar ca 8% av omsättningen. Om trenden är ökande värden bör analys av kundreskontra och fakturarutiner göras, för att undvika för hög kapitalbindning och risk för kundförluster.

5. Övriga nyckeltal:

✓ Pay off-tid skulder

Formel:	Räntebärande skulder
	Kassaflöde från den löpande verksamheten

Användning:

Pay off-tid skulder är ett nyckeltal som anger hur lång tid det skulle ta för företaget att betala av sina skulder om hela det årliga kassaflödet från den löpande verksamheten används till att amortera skulderna. Det är ett mått som visar företagets skuldsättning i relation till dess kassaflöde.

- Låg pay off-tid: Indikerar god förmåga att snabbt återbetala skulder, vilket ofta ses som ett tecken på finansiell hälsa och låg risk.
- Hög pay off-tid: Kan vara en varningssignal om att företaget har en hög skuldsättning i förhållande till sitt kassaflöde. Detta kan innebära att företaget är känsligt för förändringar i intäkter, kostnader eller räntor.

Exempel:

- Räntebärande skulder: 10 000 000 kr
- Kassaflöde från den löpande verksamheten: 2 500 000 kr

Pay off-tid skulder:	10 000 000	= 4 år
	2 500 000	

Detta innebär att det skulle ta företaget fyra år att betala av sina räntebärande skulder om hela kassaflödet används för detta ändamål.

✓ Hävstångsformeln

Formel:

Räntabilitet på eget kapital (R_e) = $\frac{\text{Räntabilitet på totalt kapital (Rt)} + (\text{Rt} - \text{Genomsnittlig skuldränta (Rs)}) \times \text{Skulder/Eget kapital}}$

Hävstångseffekten:

Hävstångseffekten innebär att ett företag kan förstärka avkastningen på sitt egna kapital (R_e) genom att använda lånat kapital, men detta är beroende av följande:

- Positiv hävstång: Om räntabiliteten på totalt kapital (R_t) är högre än den genomsnittliga skuldräntan (R_s), bidrar skuldsättningen till en ökad avkastning på eget kapital.
- Negativ hävstång: Om R_t är lägre än R_s blir effekten motsatt, och avkastningen på eget kapital minskar. Företaget förlorar pengar på att använda lånat kapital.